

Priopćenje

Godina: LXI.

Zagreb, 20. prosinca 2024.

ZTI-2024-2-2

ISSN 1334-0557

PRORAČUNSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ, 2023. – 2024.

Udio državnih proračunskih sredstava za IR u BDP-u u 2023. iznosio 0,68%

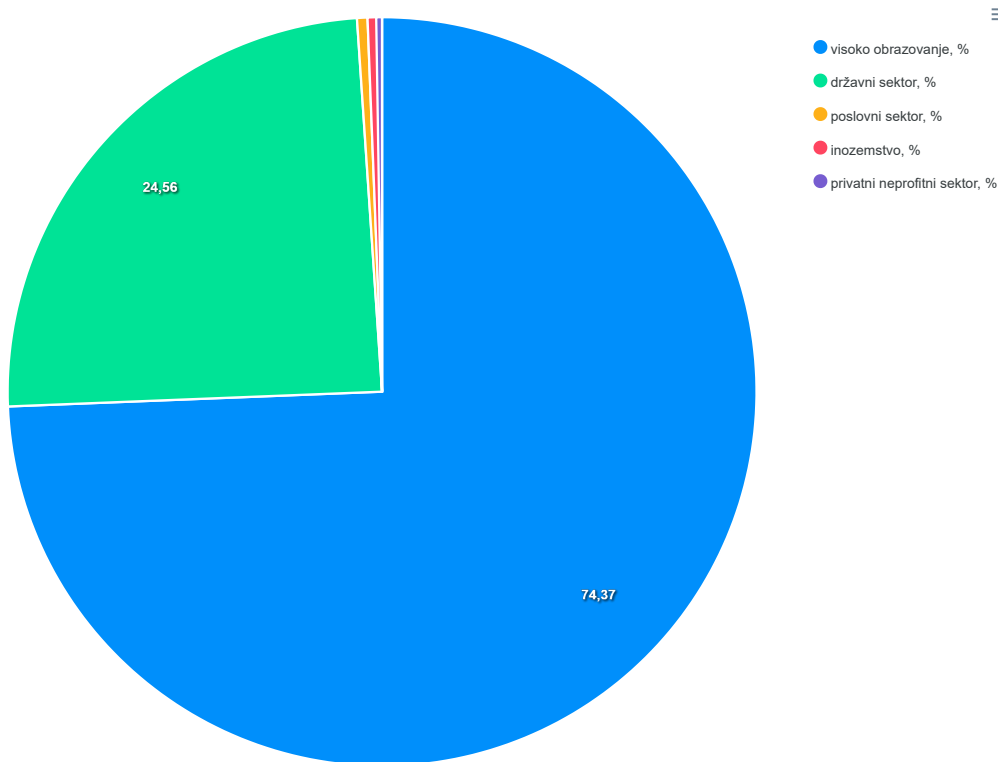
U 2023. u Republici Hrvatskoj utrošena su **533 milijuna eura** sredstava državnog proračuna za aktivnost istraživanja i razvoja (IR-a).

Najveći udio sredstava državnog proračuna za IR u 2023. izdvojen je za sektor visokog obrazovanja (**74,37%**). Slijedi državni sektor s **24,56%**, a najmanje je sredstava bilo namijenjeno inozemstvu (**0,37%**) i privatnome neprofitnom sektoru (**0,25%**).

Prema društveno-ekonomskim ciljevima, najviše sredstava državnog proračuna za IR u 2023. bilo je utrošeno za cilj Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta (58,07%). Slijedi cilj Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora (osim fondova visokih učilišta) s 29,74%, a najmanje sredstava bilo je utrošeno za cilj Istraživanje i iskorištavanje svemira (0,01%).

Planirana sredstva za IR iz državnog proračuna u 2024. (prema donesenom proračunu za 2024.) iznosila su 531 milijun eura, od čega je više od polovice sredstava (59,08%) planirano za cilj Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta.

G-1. UDIO DRŽAVNIH PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA IR PREMA SEKTORIMA (STVARNI IZDACI) U 2023.

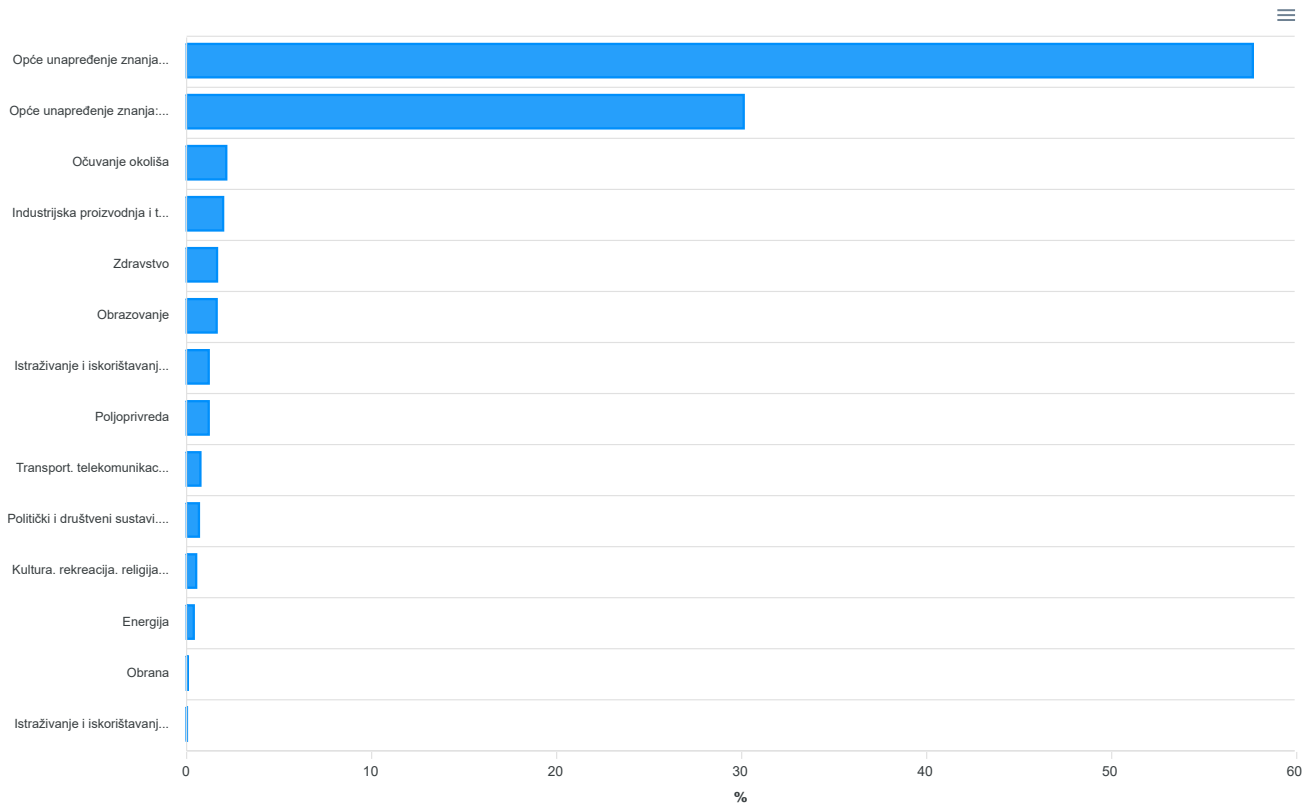
1. DRŽAVNA PRORAČUNSKA SREDSTVA ZA IR PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA I SEKTORIMA (STVARNI IZDACI) U 2023.

eur

	Ukupno	Poslovni sektor	Državni sektor	Visoko obrazovanje	Privatni neprofitni sektor	Inozemstvo
Ukupno	533 181 764 ¹⁾	2 410 013	130 924 147	396 513 112	1 335 384	1 999 108
Istraživanje i iskorištavanje Zemlje	6 321 967	35 458	3 818 173	2 367 763	100 573	-
Očuvanje okoliša	11 428 421	34 100	7 670 150	3 724 171	-	-
Istraživanje i iskorištavanje svemira	44 889	-	-	44 889	-	-
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture	3 947 571	59 000	363 259	3 525 312	-	-
Energija	2 026 007	-	-	2 026 007	-	-
Industrijska proizvodnja i tehnologija	10 480 784	317 830	-	10 162 954	-	-
Zdravstvo	8 760 375	146 500	7 605 360	1 008 515	-	-
Poljoprivreda	6 361 841	465 512	4 824 460	1 039 968	31 901	-
Obrazovanje	8 630 080	-	292 627	8 337 453	-	-
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji	2 724 928	45 094	2 377 579	302 255	-	-
Politički i društveni sustavi, strukture i procesi	3 540 731	15 197	3 354 954	170 580	-	-
Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta	307 769 802	-	4 800 171	302 969 631	-	-
Prirodne znanosti	26 597 153	-	2 080 400	24 516 753	-	-
Tehničke znanosti	68 358 073	-	14 115	68 343 958	-	-
Biomedicina i zdravstvo	76 343 310	-	778 225	75 565 086	-	-
Biotehničke znanosti	26 150 594	-	358 040	25 792 554	-	-
Društvene znanosti	69 660 110	-	720 685	68 939 425	-	-
Humanističke znanosti	40 660 562	-	848 706	39 811 856	-	-
Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora (osim fondova visokih učilišta)	160 807 339	954 293	95 817 414	60 833 614	1 202 910	1 999 108
Prirodne znanosti	46 944 925	55 059	41 435 531	5 056 361	-	397 973
Tehničke znanosti	14 973 621	666 686	306 805	13 678 238	-	321 893
Biomedicina i zdravstvo	31 174 366	14 384	15 457 255	15 123 462	151 437	427 828
Biotehničke znanosti	12 647 650	120 064	7 186 390	5 174 609	-	166 586
Društvene znanosti	28 936 132	98 100	14 607 632	13 833 069	-	397 331
Humanističke znanosti	26 130 646	-	16 823 802	7 967 874	1 051 473	287 497
Obrana	337 029	337 029	-	-	-	-

1) Zbog izračuna Općeg unapređenja znanja upotrebom koeficijena izvedenih iz istraživanja Istraživanje i razvoj može doći do odstupanja zbrojeva.

G-2. UDIO DRŽAVNIH PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA IR PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA U UKUPNIM DRŽAVNIM PRORAČUNSKIM SREDSTVIMA ZA IR (STVARNI IZDACI) U 2023.

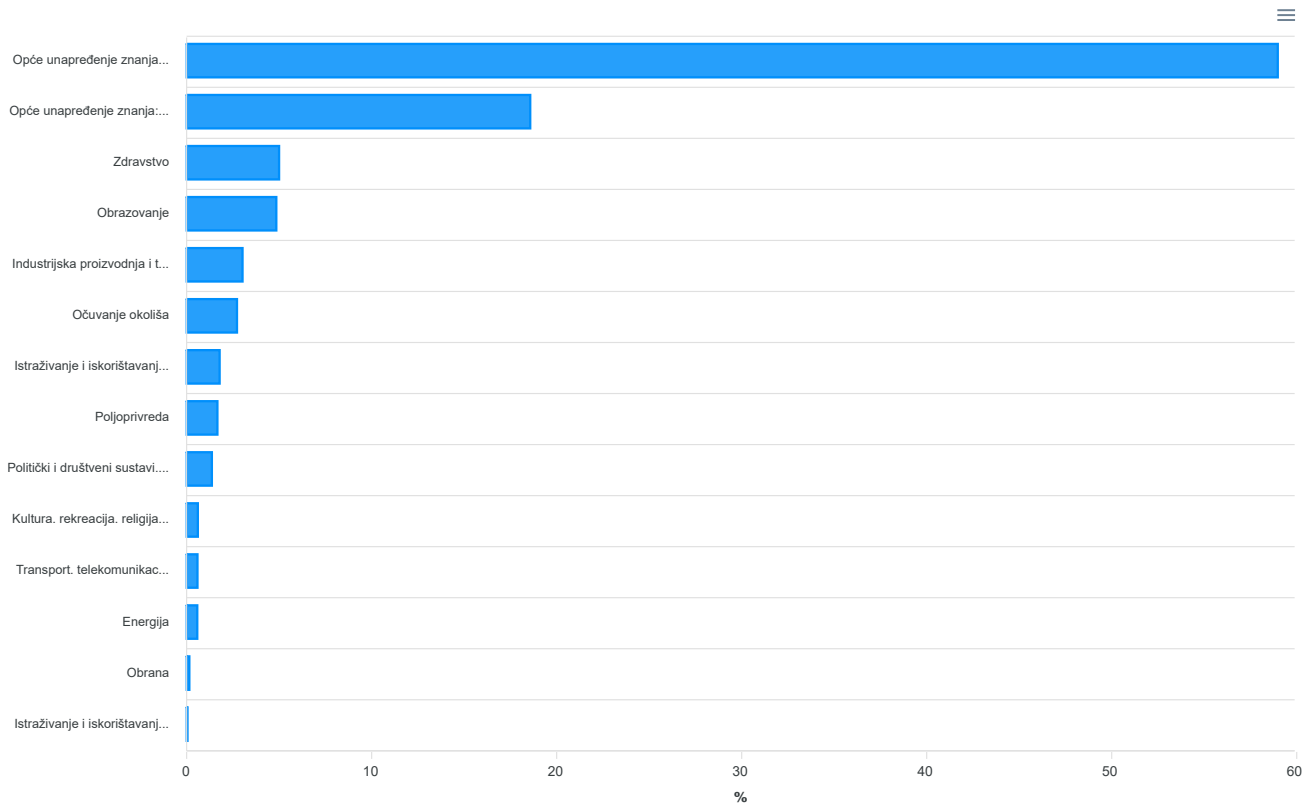

2. DRŽAVNA PRORAČUNSKA SREDSTVA ZA IR (DONESENI PRORAČUN ZA 2024.) PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA ZA 2024.

eur

	Ukupno
Ukupno	530 954 084
Istraživanje i iskorištavanje Zemlje	9 448 924
Očuvanje okoliša	14 453 924
Istraživanje i iskorištavanje svemira	209 174
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture	3 069 076
Energija	3 005 777
Industrijska proizvodnja i tehnologija	16 055 265
Zdravstvo	26 530 543
Poljoprivreda	8 791 271
Obrazovanje	25 767 062
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji	3 202 647
Politički i društveni sustavi, strukture i procesi	7 231 076
Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta	313 693 990
Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora (osim fondova visokih učilišta)	98 775 146
Obrana	720 209

G-3. UDIO DRŽAVNIH PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA IR PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA U UKUPNIM DRŽAVNIM PRORAČUNSKIM SREDSTVIMA ZA IR (DONESENI PRORAČUN ZA 2024.) U 2024.

3. UDIO DRŽAVNIH PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA IR PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA U UKUPNIM DRŽAVNIM PRORAČUNSKIM SREDSTVIMA ZA IR ZA ZEMLJE EUROPSKE UNIJE I REPUBLIKU HRVATSKU U 2023.

%

	Istraživanje i iskorištavanje Zemlje	Očuvanje okoliša	Istraživanje i iskorištavanje svemira	Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture	Energija	Industrijska proizvodnja i tehnologija	Zdravstvo	Poljoprivreda	Obrazovanje	Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji	Politički i društveni sustavi, strukture i procesi	Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta	Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora (osim fondova visokih učilišta)	Obrana
EU-27¹⁾	1,79	2,41	5,97	2,94	5,26	10,97	6,86	2,88	1,81	0,88	1,58	35,48	17,26	3,90
Hrvatska	1,05	0,62	0,01	0,42	0,17	0,65	0,79	2,41	1,66	0,21	0,90	60,65	30,15	0,33
Austrija	1,30	1,37	0,68	2,30	3,59	15,91	4,55	1,34	0,77	0,38	0,90	53,92	12,83	0,16
Belgija	1,56	0,73	8,58	0,37	1,70	32,93	1,94	2,16	0,32	1,41	2,81	19,01	25,11	1,38
Bugarska	10,75	0,62	1,06	6,20	0,84	6,66	2,62	18,85	1,05	0,94	1,51	14,06	34,45	0,41
Cipar	0,07	0,25	0,00	0,17	0,04	0,01	5,41	4,96	1,60	0,46	0,08	21,37	65,55	0,03
Češka	2,32	2,47	1,94	3,48	3,59	11,06	6,50	4,04	0,58	1,51	2,28	26,71	32,75	0,76
Danska	1,11	1,36	1,40	0,14	4,48	4,20	17,25	2,91	4,53	1,59	1,96	42,65	16,00	0,42
Estonija	0,67	1,54	0,00	0,14	0,00	27,30	0,69	4,16	0,06	2,78	0,77	13,42	45,72	2,76
Finska	0,62	8,08	1,81	0,81	5,57	14,36	2,03	2,97	0,08	0,47	2,44	30,88	27,77	2,10
Francuska	1,16	1,73	12,51	4,54	11,04	0,88	4,93	2,70	0,17	1,02	0,16	26,22	24,41	8,52
Grčka	1,49	1,59	1,87	3,81	0,64	16,53	11,07	3,51	0,57	8,05	2,39	42,15	4,29	2,03
Irska	1,01	2,39	3,54	0,64	1,83	12,95	5,58	9,00	3,04	0,86	0,97	29,42	28,76	0,00
Italija	6,65	2,29	13,43	2,59	3,53	9,11	12,05	2,03	2,85	1,00	2,98	39,56	1,53	0,41
Letonija	0,56	8,61	1,53	2,18	5,34	6,10	12,33	13,41	3,16	2,73	2,09	9,19	29,12	3,67
Litva	3,05	0,53	0,38	2,95	2,90	8,74	1,38	3,05	0,53	3,08	2,89	56,08	14,16	0,27
Luksemburg	0,01	2,54	0,09	0,70	0,05	9,80	19,57	0,14	2,62	0,05	4,93	30,42	29,07	0,00
Mađarska	1,34	2,50	8,28	11,51	2,76	11,34	10,65	4,00	2,55	1,32	1,41	3,64	32,12	6,58
Malta	1,79	0,44	1,79	0,00	2,08	1,88	2,23	1,40	0,00	0,28	10,31	77,80	...	0,00
Nizozemska	1,04	1,76	1,89	2,72	4,17	8,44	7,15	4,83	0,64	0,17	1,06	46,47	16,78	2,87
Njemačka	1,33	2,80	4,01	2,94	5,92	15,84	5,58	2,41	2,76	0,78	1,87	35,05	14,48	4,22
Poljska	0,02	0,57	0,43	0,27	0,24	0,77	3,81	0,20	0,01	0,06	0,10	47,45	35,97	10,10
Portugal	1,09	4,18	0,81	2,84	2,45	5,28	9,18	2,42	2,82	1,62	1,53	58,56	6,95	0,26
Rumunjska	2,85	5,06	26,86	1,09	3,11	18,78	2,08	4,23	0,09	0,05	0,24	...	28,21	7,34
Slovačka	2,43	3,44	1,94	1,75	1,05	7,61	8,10	2,04	1,46	4,66	2,43	42,44	16,83	3,82
Slovenija	2,82	6,08	0,55	2,47	5,31	10,61	14,14	6,81	1,84	2,48	3,96	0,33	39,28	3,32
Španjolska	0,90	3,13	6,15	3,02	2,71	9,42	11,98	5,78	2,11	0,66	1,00	30,32	19,53	3,29
Švedska	0,59	2,88	2,03	6,18	2,18	4,24	3,02	1,71	0,68	0,18	1,81	45,87	24,61	4,01

1) Podaci za zemlje Europske unije, osim za Bugarsku, Cipar, Dansku, Estoniju, Francusku, Irsku, Letoniju, Maltu, Rumunjsku i Sloveniju, privremeni su. Podaci za Švedsku procijenjeni su.

Izvor podataka: Eurostat (internetske stranice https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gba_nabsfin07/default/table?lang=en)

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Svrha istraživanja

Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci o izdvajanjima za IR iz državnog proračuna prema društveno-ekonomskim ciljevima, uključujući sve dotacije međunarodnim IR programima ili ustanovama u inozemstvu. Svrha istraživanja jest omogućiti praćenje istraživačko-razvojne politike države preko njezina financiranja aktivnosti IR-a. Za razliku od istraživanja nad organizacijama koje provode aktivnosti IR-a, ovo se istraživanje usredotočuje na organizacije koje financiraju aktivnosti IR-a.

Istraživanje se provodi na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 25/20. i 155/23.). Pravna osnova Europske unije za provedbu istraživanja jest Odluka br. 1608/2003/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. srpnja 2003. o izradi i razvoju statistike Zajednice o znanosti i tehnologiji i Provedbena uredba Komisije (EU) br. 995/2012 od 26. listopada 2012. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Odluke br. 1608/2003/EZ.

Izvori podataka

Podaci su dobiveni statističkom obradom godišnjih izvještaja prikupljenih od proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna u 2024. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih (MZOM) popunilo je Godišnji izvještaj o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj – obrazac PIIR-1, a ostala državna tijela Godišnji izvještaj o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj – obrazac PIIR-2.

Prema Zakonu o službenoj statistici (NN, br. 25/20. i 155/23.), zajamčena je tajnost svih podataka koje izvještajne jedinice daju u obrascu. Prikupljeni podaci upotrebljavaju se isključivo za statističke svrhe i objavljuju u agregiranom obliku.

Obuhvat i usporedivost

Statističkim istraživanjem o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj, 2023. – 2024. obuhvaćaju se proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna u Republici Hrvatskoj, tj. sva tijela koja su tijekom 2023. financirala i u 2024. planirala financirati aktivnost IR-a. Podaci se temelje na stvarnim proračunskim izdacima za 2023. (svote efektivno isplaćene tijekom godine) i donesenom proračunu za 2024. (svote koje je izglasao Hrvatski sabor prije rebalansa proračuna).

Priopćenje uključuje podatke o financijskim sredstvima koja je MZOM izravno uložio za svrhu IR-a u 2023. iz aktivnosti državnog proračuna Republike Hrvatske u nadležnosti Ministarstva te podatke koje su MZOM-u dostavile izvještajne jedinice. Priopćenje uključuje podatke vezane za ustanove iz sustava znanosti i visokog obrazovanja (visoka učilišta i javni znanstveni instituti).

Od listopada 2013. MZOM više ne financira znanstveno-istraživačke projekte (zProjekte). Financiranje istraživačkih projekata provodi Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ) programom Istraživački projekt i ostalim programima, kao što su Uspostavni istraživački projekti.

Podaci objavljeni u ovom Priopćenju usporedivi su s podacima za prethodne godine, uključujući podatke za 2009. i 2010.

Istraživanje se provodi u skladu s međunarodno prihvaćenim standardom koji je postavio OECD i objavio u Priručniku Frascati 2015.

Definicije i objašnjenja

Definicije područja IR-a temelje se na međunarodnoj metodologiji – Priručniku Frascati 2015. (*Frascati Manual, 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities*, izdavač: OECD, Pariz, 2015.).

Za promatranje raspodjele državnih proračunskih sredstava prema društveno-ekonomskim ciljevima korištena je Nomenklatura za analizu i usporedbu znanstvenih programa i proračuna – NABS 2007, koja je povezana s Priručnikom Frascati. Ta nomenklatura u 13 kategorija opisuje društveno-ekonomske ciljeve, odnosno namjenu utrošenih sredstava za IR.

Istraživanje i razvoj jest kreativni sustavni stvaralački rad s ciljem uvećavanja količine znanja uključujući znanja o čovjeku, kulturi i društvu, kao i osmišljavanje novih primjena dostupnog znanja. Da bi neka aktivnost bila IR, mora zadovoljiti pet kriterija. Aktivnost mora biti: originalna (nova), kreativna, neizvjesna, sustavna i prenosiva i/ili ponovno izvediva. Pojam IR obuhvaća tri vrste aktivnosti: temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja.

Poslovni sektor obuhvaća poduzeća čija je glavna djelatnost proizvodnja roba i usluga za tržište po ekonomskoj cijeni. Poslovni sektor uključuje i javna poduzeća, kao i neprofitne ustanove koje su usmjerene na tržište.

Državni sektor obuhvaća sve jedinice središnje i lokalne države, uključujući fondove socijalne sigurnosti, osim visokih učilišta, kao i sve neprofitne ustanove koje nisu usmjerene na tržište, a kontrolira ih država i nisu dio sektora visokog obrazovanja.

Privatni neprofitni sektor obuhvaća neprofitne ustanove koje pružaju netržišna dobra ili usluge kućanstvima, tj. široj javnosti, osim onih koje kontrolira i uglavnom financira država, a njihovo je osnovno obilježje da ne mogu biti izvor dohotka ili dobiti jedinicama koje ih kontroliraju.

Visoko obrazovanje obuhvaća sva visoka učilišta koja pružaju programe formalnoga tercijarnog obrazovanja bez obzira na izvor financiranja ili pravni status, kao i sve istraživačke institute i centre čije su aktivnosti IR-a pod izravnom kontrolom ili kojima upravljaju ustanove tercijarnog obrazovanja.

Inozemstvo obuhvaća sve ustanove i pojedince koji se nalaze izvan političkih granica zemlje te sve međunarodne organizacije (osim poduzeća), uključujući objekte i postrojenja unutar granica zemlje.

Društveno-ekonomski cilj jesu osnovne namjene sredstava za IR koje je postavio OECD, a izražene su u 13 kategorija.

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
EU	Europska unija
Eurostat	Statistički ured Europske unije
EZ	Europska zajednica
IR	istraživanje i razvoj
NN	Narodne novine
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

Znakovi

-	nema pojave
...	ne raspolaze se podatkom
0,00	podatak je manji od 0,005 upotrijebljene mjerne jedinice

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Milenka Primorac Čačić, načelnica Sektora poslovnih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Matija Škegro Vdović i Vjera Duić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr